

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ

คำร้อง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ที่ ลต. ๐๐๐๔/๑๘๘๓ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

๑) เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม ซึ่งเป็นข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายธนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชารัฐ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้ส่วนตัว

๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งสรุปผลว่า (๑) การดำเนินงานของพรรคไม่เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ (๒) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๒ ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคในปี ๒๕๕๓ และเสนอให้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

๓) คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่า พรรคประชารัฐจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๒ และแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนดังกล่าวไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อของนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าวโดยหัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น จึงเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๔) นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชนรัฐมีหนังสือชี้แจงพร้อมเอกสารประกอบเมื่อวันที่ ๕, ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ รวม ๓ ชุด มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

๔.๑) เมื่อแรกก่อตั้งพรรค นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ - พฤศจิกายน ๒๕๕๒) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้เข้ามาช่วยดำเนินการต่างๆ รวมทั้งแนะนำให้ นายวิลาศ ตั้งพรรคพวก คือ นายชนภัทร กังสวัสต์ เป็นผู้อำนวยการพรรคประชาชนฯ ตนได้หลงเชื่อคนทั้งสองเพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมอบหมายให้ทำการทุกอย่างโดยเฉพาะด้านการเงิน การจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด จนถึงปี ๒๕๕๓ จึงรู้ว่ามิเจตนาไม่ดีต่อพรรค และโยนความผิดต่างๆ ให้แก่หัวหน้าพรรค

๔.๒) สำหรับข้อกล่าวหาที่ว่าพรรคไม่ได้ดำเนินการตามแผนงานและโครงการที่ได้รับ อนุมัตินั้น หัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรค (๑๐ แห่ง) เข้าใจแล้ว แต่บางสาขาไม่พยายาม เข้าใจเพราะต้องการเงินไปแบ่งกันใช้ เมื่อหัวหน้าพรรคไม่ยอมก็พยายามจับผิด แม้กระทั่งนำมาร้องเรียน ดังกรณีนายสมพงษ์ รัตนะวราหะ ซึ่งเคยขอแบ่งเงินมาใช้โดยอ้างว่าไม่ได้กินกลับ ต้องมีค่าใช้จ่าย ในการทำงาน จึงยากที่จะทำตามแผนได้ อย่างไรก็ตามก็ดีหัวหน้าพรรคก็พยายามกวดขัน มีการสั่งยุบสาขา และตั้งสาขาใหม่ตามความเหมาะสม และมีเอกสารภาพถ่ายส่งมาประกอบว่าได้ทำกิจกรรมตามสาขา มากพอสมควร

๔.๓) สำหรับข้อกล่าวหาว่า พรรคจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน เพื่อพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องนั้น นายวิลาศยอมรับว่าตนไม่สันหัดเรื่องการบริหารการเงิน แต่กฎหมาย ให้ตนและเหรียญชัยรับผิดชอบ แต่นายธีรพงศ์กลับแนะนำว่าหัวหน้าพรรคกับนายชนภัทร เป็นผู้บริหาร การเงินได้ ตนจึงได้แต่เบิกเงินมาแล้วมอบให้นายธีรพงศ์ กับนายชนภัทร ไปจัดการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำ สัญญาทุกอย่างโดยไม่ทราบราคาจริง เพียงแต่เซ็นตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเพียงบางส่วนเท่านั้น

๔.๔) สำหรับข้อกล่าวหาว่ามีส่วนรู้เห็นกับการปลอมลายมือ นั้น ตนเชื่อใจคนทั้งสอง มาโดยตลอดจนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบหลังจากทำงานมาเกือบสองปีจึงตรวจพบ เอกสารที่มีผู้ปลอมลายเซ็นของตนหลายฉบับ และเอกสารที่มีผู้เตรียมไว้ให้เซ็นอีกหลายฉบับ เช่น มีเอกสารฉบับหนึ่งที่จะให้ตนเซ็นขอลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรค จึงทราบแน่ชัดว่ามีผู้ไม่หวังดี ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ตนจึงมีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคว่าได้สั่งไล่ นายชนภัทร กังสวัสต์ และ

นางนงนุช ศรีวงษ์กลาง ออกจากสมาชิกของพรรคประชาธิปัตย์โดยชี้ความผิดร้ายแรงถึง ๔ ข้อ คือ (๑) ทำการขนย้ายเครื่องใช้สำนักงานโดยพลการ (๒) นายชนภัทร และนายธีรพงศ์ ได้เบิกเงินจากกองทุนไปแล้วไม่ใช่ตามโครงการ (๓) ปลอมแปลงลายเซ็นในเอกสารของพรรคทั้งหมด (๔) ถ่าลายเซ็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ไปให้พรรคอื่นโดยอ้างว่าเลิกพรรคแล้ว

๔.๕) นายวิลาศได้ส่งเอกสารอธิบายความยุ่งยากในการติดต่อกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความขัดแย้งกับนายชนิษฐ์ ศรีประเทศ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมืองหลายครั้ง

คำวินิจฉัย

จากข้อเท็จจริง ฟังได้ว่านายวิลาศได้พยายามก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์ หาสมาชิกและตั้งสาขา ได้เกินกำหนดขั้นต่ำจึงได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในปี ๒๕๕๒ แต่ตัวเองไม่มีความสามารถในการบริหารการเงิน และการบริหารงานให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ จึงมอบหมายความไว้วางใจให้แก่นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม และนายชนภัทร กังสวัตดี ซึ่งเป็นผู้อำนวยการพรรคตามที่นายธีรพงศ์เสนอแนะมากเกินไป คนทั้งสองจึงบริหารการเงินผิดพลาด รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปลอมลายมือนายวิลาศด้วย ส่วนกรรมการพรรคและประธานสาขาพรรคบางคนก็พยายามแสวงหาผลประโยชน์จากพรรค โดยนายวิลาศไม่ยินยอมจึงเกิดความขัดแย้งกับหลายคน

อย่างไรก็ดีในทางกฎหมาย นายวิลาศก็ยังเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของพรรคอยู่อย่างเต็มที่ ดังนั้น การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้สอบสวนจนได้ความชัดเจนว่าพรรคมิได้ดำเนินการตามแผนงานและโครงการที่เสนอต่อนายทะเบียนพรรคเพื่อรับเงินสนับสนุน และเมื่อได้รับเงินสนับสนุนแล้วก็ได้ใช้จ่ายเงินและทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเข้าข่ายเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นอกจากนี้ นายวิลาศ คงตระหนักว่าการบริหารงานของตนมีข้อบกพร่องจึงระบุในคำแถลงชู้ดที่ส่งมาถึงศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ ฉบับหนึ่งว่า “สุดท้ายแล้วแต่ศาลจะพิจารณา หากศาลตัดสินอย่างไร กระผม นายวิลาศ รัฐสว. ตัวแทนของพรรคประชาธิปัตย์จะรับการตัดสินของศาลทุกอย่าง” จึงเห็นควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ